

Socialni pomen §-a 246 o. d. z. in sorodnih določeb.

Ni še dolgo tega, kar so določbe obč. drž. zakonika sploh in posebno določbe glede nedoletnikov slovele za uzorne. Znamenit preobrat in napredek prometa v zadnjih desetletjih pa je rodil mnoge nove potrebščine in povzročil nedostatnost mnogih določeb dosedanjih zakonov. Preosnove zakonov so takorekoč na dnevnem redu. Ob tolikem stremljenju po novih zakonih pač ni čuda, če novoborci gredo marsikodi predaleč in starim zakonom ali vsaj nekaterim določbam podtikajo smeri in težnje, o katerih do sedaj ni bilo ne duha ne sluha in ki bi se jim morali naravnost čuditi. Tako na prim. naj je določba §-a 246 o. d. z. — antisocialna ?!

Tej zakonovi določbi se ne očita nič več in nič manj, da ščiti samo premožne nedoletnike, a brezimetnike da prepušča samim sebi in njih revščino celo pospešuje, češ, skrbi za to, da tudi zanaprej ostanejo brez imetja. Ob takem očitaniu ¹⁾ pač ni odveč, če smernost določbe §-a 246 o. d. z. in s tem tudi sorodnih določeb nekoliko globlje preiščemo.

Ob času izdavanja obč. drž. zakonika (1811) je prevladovalo naturalno gospodarstvo, sedaj prevladuje denarno gospodarstvo; tisti čas so črkoznačci bili še v veliki manjšini, sedaj so prav redki oni, ki ne znajo niti brati, niti pisati; tedaj je bil promet počasen, sedaj je nagel in nepričakovano razvit: skratka, minolo je od takrat sto let in izvršile so se osobito v zadnjih desetletjih premembe, kakršnih ni bilo poprej v mnogih sto in tisoč letih.

Umevno je torej, da vsaj za nekatere stroke življenja najzujornejše zakonite uredbe iz prejšnjega stoletja več ne zado-

¹⁾ Primerjaj članek drja. J. Ingwerja v »Arbeiter Zeitung« od dne 16. februarja 1908, št. 46: »Zur Reform unseres Privatrechtes«. Ta članek se začinja: »Državljansko pravo vseh kapitalističnih držav ima tri vrste pravnih inštitutov, namreč 1. take, ki so v prid ali proti celemu ljudstvu; 2. take, ki so ustanovljeni samo zoper uboge, in 3. take, ki so ustanovljeni samo v prid premožnim. K le-tem spadajo tudi določbe o nedoletnikih: §-i 187 do 268, posebno tudi § 246 o. d. z., imajo samo namen, kako premožnim ohraniti imovino.

ščajo, in da tudi nastale nove stroke zahtevajo povsem nove ureditve.

Glede na svoječasne življenjske in gospodarske razmere je bilo pač povsem odobravati, če je zakon določil za svojepravnost državljanov še le dopolnjeno 24. leto. V naših časih je duševni razvoj vsled splošne šolske obveznosti, vsled velikega napredka naobrazbe, v dobi knjig in časnikov res mnogo napredoval, in se pač sme splošno trditi, da postane državljan zrel in sposoben za samooskrbo in samogospodarstvo že pred dopolnjenim 24. letom.

Vendar tudi sedaj ne čutimo v tem oziru nobenih nepravil, ker je zakonodavec že svoj čas ustanovil znamenite olajšave s §-i 174, 252 o. d. z., vsled katerih državljan lahko postane svojepraven že z dopolnjenim 20. letom, ali celo prej. Te olajšave so tembolj izdatne, ker v slučaju kolizije med nedoletnikom in njegovim oblastnikom odločuje sodišče. V tem oziru torej prav lahko izhajamo in čakamo novih zakonov.

V §-ih 222 do 248 o. d. z. se posebno določa, kako naj se oskrbuje in ohranjuje premoženje nedoletnikov; predvsem je nedoletnikovo premoženje ne samo ohraniti, ampak tudi plodonosno oskrbovati, torej kolikor možno pomnožiti. Seveda je moči ohranjovati, oskrbovati in pomnoževati samo premoženje tistega nedoletnika, ki premoženje ima ali pridobi. V tem oziru torej res pred vsem pozitivno skrbi za premožne, in ne more skrbeti tudi brezimnikom za premoženje, ki ga nimajo. To pa seveda ni in ne more biti zakonodavčeva krivda in se torej iz tega stvarnega dejstva zakonodavcu ne more ničesar očitati.

Zakon pa ščiti nedoletnika prav s tem, da ščiti njegovo gospodarsko nesposobnost in nezrelost in sicer, da kolikor možno podeljuje vsem gospodarskim pridobitvam nedoletnika pravno veljavo, odnosno onemogočuje vsako gospodarsko neugodno dejanje.

Glede premoženja, ki ga nedoletnik pridobi od strancev, sta seveda premožni in ubogi pred zakonom ne samo pravno, ampak tudi dejanstveno enaka, ker imata ravno od časa pridobitve oba premoženje in zadeva razlika samo obseg in čas imovine.

Kako je pa glede samopridobitve mladoletnikov?

V tem oziru določa § 246 o. d. z.: Če se je nedoletnik (od 14. do 24. leta), četudi brez varuhovega privoljenja uslužbil, tedaj ga varuh brez važnega razloga ne sme iz službe vzeti pred pretekom zakonite ali pogodbene dobe¹⁾; kar pridobi mladoletnik na ta ali na drug način s svojo pridnostjo, s tem more, kakor s stvarmi, ki se mu izročé po doseženi doraslosti (s 14. letom) v njegovo porabo, prosto razpolagati in se glede tega tudi obvezovati. To je torej tista določba, s katero niso zadovoljni novodobni, socialno navdahnjeni pravniki. Zakonu se namreč očita krivičnost, da je ravno brezimetnikom dal popolno svobodo uslužbiti se, in nadalje trdi, da je ta svoboda določena v to svrhu, da 14-letni proletarec svojo delavno moč, torej svoje edino premoženje, tudi proti varuhovi volji lahko proda prvemu, najslabšemu oderuhu vajencev (Lehrlingschinder)²⁾ in da svoj zaslužek lahko sproti porabi ter na tak način sploh ne more postati imovit, nego ostane vedni zaslužnjen delavec in proletarec.

Tist, ki to očita, je predvsem pozabil, da uslužbenška svodoba velja za vsakega nedoletnika, bodisi proletarec ali premožen. Dalje je pozabil opozoriti, da varuh ne more oporekati nedoletnikovi službi samo »brez važnih razlogov«, da se torej službo nedoletnikovo, ako so razlogi, lahko tudi enostavno razdere. Iz tega pa izhaja že toliko, da nedoletnikova svoboda, uslužbiti se, nikakor ne more biti toliko naperjena proti proletarcem, kakor jej ta socialistična struja očita.

Globlje raziskovanje teh zakonovih določeb pa nam tudi pokaže, da sploh niso kaka novodobna iznajdba zoper proletarce, marveč so že bili nastali v dobi, ko še o »socialistih« in »proletarcih« sploh ni bilo govora. To, da nedoletnik lahko svobodno stopi v službo, je marveč že ustanovitev rimskega prava.

V Rimljanih je imel rodbinski oče sprva neomejeno oblast nad otroci in sploh vsemi rodbinci. Kar je kdo pridobil v rodbini, ni pridobil za sebe v svojo last, ampak v last rodbinskemu očetu. Iz te neomejehe očetovske oblasti in iz tega, da so si sinovi pridobivali premoženje čestokrat v tujih deželah in ko so

¹⁾ pač pa po preteku te dobe; razdirati se ne more torej »golo dejstvo«.

²⁾ Dr. Ingwer l. c.

bili trajno ločeni od očeta, so nastala kričeča nasprotja in navskrižja. Da se torej glede sinovih pridobitev omeji očetovska oblast, da se olajša sinu gospodarstvo in odstranijo ovire v prometu, je rimsko pravo ustanovilo »peculium castrense«, prosto razpolago z vsem premoženjem, ki si ga je sin pridobil na vojski (bojni plen i. t. d.). Pozneje se je dala enaka veljava tudi drugim sinovim pridobitvam, ki se jih je nazivalo »peculium quasi castrense«, in je prosta razpolaga sina s svojimi gospodarskimi pridobitvami dosegla naposled velik obseg. Sicer pa pametni oče Rimljan ni bil slep in gluha za dejstvo, da sinova gospodarska popolna odvisnost od očeta ni vedno častna in umestna ne za očeta, ne za sina, in Rimljan je dajal svojemu gospodarsko dozorelemu sinu sam primerno premoženje v prosto razpolago, dal mu je sam potrebni »peculium« ali pa ga celo izpustil iz očetovske oblasti.

»Peculium« torej ni bil ustanovljen sinu Rimljanu v škodo in v pogubo, ampak v ta namen, da ga je oprostil nepotrebne, neomejene očetovske oblasti, edino le v njegovo korist. To rimsko pravno ustanovo pekulija so prevzeli novi zakoni v korist in zaščito nedoletnikov zoper neumestno oblastnost očeta ali varuha. Povsemtem je torej stremila za koristnim osvojenjem nedoletnika, nikakor pa ne za tem, da se ga zlorabi in zaslužni ali ohrani v njegovem proletarstvu.

In vendar — čeprav je torej očitaneje zoper določbo §-a 246 o. d. z. popolnoma neosnovano in samovoljno — se dejansko mnogokrat res dogodi, da nedoletnik, osobito proletarec svoje svobode za prosto pridobivanje in razpolaganje s pridobljenim, prisluženim premoženjem ne izrablja sebi na korist, ampak v škodo, ker čestokrat, kar sproti zasluži, sproti porabi ali celo zapravi. Taka zapravljivost je dandanes vsakdanja prikazen, a štedljivost je skorej izjema in to pri svojepravnih doletnikih, kakor pri nedoletnikih.

Za časa izdanja obč. drž. zakonika so bile gospodarske razmere mnogo drugačne. Tovaren, tovarniških delavcev, sploh delavstva v današnjem pomenu besede še ni bilo. Uslužbenec je bil popolnoma in, lahko se reče, z vsem dobro preskrbljen, in dobil še kaj gotovine na vrh. Popolnoma oskrbljen ni zlahka izdajal gotovine, ki se mu je nabirala pri gospodarju. Tedaj so

ostale tudi potrebščine uslužbenca v omejenem obsegu dejanske nujnosti. In če je uslužbenec res po nepotrebem in neumestnem izdal svoj denar, ostala mu je še vedno neprikrajšana popolna oskrba, in bilo ni pomanjkanja. Vsled nastale prevlade denarnega gospodarstva so se posebno delavske in sploh uslužbenske razmere temeljito predrugačile. Zaslužek je postal večinoma ali celo skoraj izključno v gotovini. Ta pa se mnogo lažje izda, nego pridelki. Gotovina rodi tudi zahteve čez potrebo; rodi hipne, ne vselej umestne potrebe; gotovina dá priliko za razkošnost in zapravljivost v mnogo večji meri, nego pridelki. Pri denarnem gospodarstvu je treba mnogo gospodarske utrjenosti, da se pametno razpolaga v sorazmerju s pravimi, trajnimi potrebščinami; treba je ne samo duševne, ampak predvsem gospodarske samovzgoje posameznika, tem bolj nedoletnika, da ne zabrede v potratnost in zapravljivost, in da s tem obenem ne kvari svojih duševnih in telesnih moči. Hipna preobilost rodi poznejšnje pomanjkanje, bedo, rodi neumestne potrebščine, njih prisilno zalaganje in tira, ako nedostaje sredstev, na pot krivice in zločina.

Vzvišena smer zakona je ostala slejkoprej nedotaknena. Očitanje sovražnosti zoper proletarstvo je neosnovano in samovoljno. Očitanje bi se moralo obračati edinole zoper nezadostno duševno in gospodarsko samovzgojo proletarskih nedoletnikov, naslovljeno je torej na povsem napačen naslov.

Denarno gospodarstvo zahteva največjo gospodarsko samovzgojo in ta je osobito pri proletarcih pomanjkljiva, kakor že po naravi drugače ne more biti. Naturalno gospodarstvo že samoobsebi navaja k varčnosti. Prvič je uživanje naravnih pridelkov vsled naravnega nasičenja omejeno; potem naravni pridelek že samoobsebi opominja k ohranitvi za bodoče potrebščine. Po stanoviti snovi pridelkov se ravna tudi nenadpotrebna različnost. Gotovini pa so na razpolago naenkrat najrazličnejši užitki. Z razliko užitkov pa nastajajo hipne in prekorazmerne potrebščine.

Proletarec, delavec, osobito po mestih, kjer so mu pristopni najraznovrstnejši užitki, ves svoj zaslužek sproti potrosi, dokler ima v žepu denar, potem pa trpi pomanjkanje. Zaslužek je izdal za hipne potrebščine, odnosno nadpotrebščine, potem pa mu pomanjkuje za najnujnejše potrebščine, za stanovanje, hrano in

obleko. Po zakonu ustanovljena svoboda pridobivanja in razpolaganja, ki je namenjena edinole v njegovo korist in srečo, mu čestokrat služi v škodo in pogubo.

Če se premeni, stopnjuje gospodarska oblika, je treba premeniti in stopnjevati gospodarsko samovzgojo. Vsaka svoboda, krivo porabljena, služi lahko svobodniku v škodo in pogubo; kakor ima vsaka, tudi najboljša reč svojo dobro in slabo stran, kakor najmočnejša luč daje najmočnejšo senco.

Vprašanje je torej poglobitno, kako je nedoletnikom, osobito proletarcem pridobiti potrebne gospodarske samovzgoje v zadostni meri?

Pri gospodarski samovzgoji sta predvsem odločilni dve dejstvi: vzgled in uspeh. Vzgojevalna moč vzgleda in uspeha je pri gospodarski prihrambi nedogledna. Pri naravnem gospodarstvu s pridelki je uspeh že nekako naraven: pridelek nima tiste gibčnosti kakor denar in je tako kakor nalašč ustvarjen za ohranitev, posebno če se rad ne pokvari. Gospodarski uspeh prihrambe je pri pridelkih nedvomno lažji, nego pri gibčnem, potrebščine budečem denarju.

Gospodarski uspeh prihrambe je pač že ustvarjen pri imetju in pri imovitih. Kdor imetje, stalno imetje pridobi, okusi in se zavé njegove varnosti, dobrote in plodnosti, ta svoje imetje tem vstrajnejše čuva.

Premožni torej uživa spoznanje, slast, uspeh in blagor prihrambe, a proletarec si zamore to moralno svojstvo še le pridobiti. Zato premožni nadkriljuje brezimetnika v gospodarski samovzgoji toliko, kolikor je več okusil in užival gospodarskega uspeha. Imoviti nedoletnik je — naravno — že pri svojih gospodarskih prednikih videl in občutil vzgled štedljivosti in prihrambe, a nedoletnik, proletarec, delavec pa tega vzgleda pri svojih roditeljih največkrat ni imel; morebiti ker je bilo štedenje sploh nemožno, ali je pa celo videl in zato posnemal vzgled sproti-izdajanja — zapravljanja.

Poglobitno za gospodarsko vzgojo in osamosvojo nedoletnikov je torej resno in trajno, če treba tudi neizprosno navodilo k štedljivosti.

Vsakdanja skušnja nas uči, kako nedostatno in neracionalno gospodarijo delavci, vzlasti nedoletniki s svojim

zaslužkom. Ves zaslužek se porabi sproti, in delavec, ki je začel služiti s 14-im letom, ni do 24-ega leta, ali recimo do svoje ženitve prihranil niti vinarja. In reči je, da njegov zaslužek ni neznat. Dokler je še mlajši, morda izroča materi za stanovanje, hrano nekaj svojega zaslužka; morda mu starši odvzemo tudi ves zaslužek, ali mu prepuste neznatni delež za poljubno zapravo. Starejši delavec pa čestokrat ostane za hrano in stanovanje materi dolžan; svoj zaslužek v eni sapi tako dolgo zapravlja, da ga zapravi, a za ostale dni je staršem v nadlego ali pa trpi pomanjkanje.

Kriva je nedostatna gospodarska vzgoja. Treba torej, da delavec, osobito nedoletnik že od prvega svojega zaslužka nekaj prihrani — vsaj za trajne potrebe — da nabira za obleko i. t. d.

Prav umestno je, če starši, predstojniki, varuhi vzgajajo mladega delavca na tak način za gospodarstvo, da del zaslužka prispeva (če že mora prispevati) za hrano, del se mu nabira za obleko, del se mu v gotovini nahaja, recimo na poštni ali pozneje v drugi hranilnici. Da, že otroka je treba navajati k štedenju — z nabiralniki, potem v poštni in naposled v drugi plodonosnejši hranilnici. S hranilno knjižico postane gibčna gotovina takorekoč stanovitnejša in podobnejša prirodnemu, bolj stalnemu pridelku. Vzglede rodi tu tekmovanje, viden uspeh, užitek in blagor imetja. Pri pravi gospodarski samovzgoji bi vsak proletarec moral postati imovit¹⁾ razen v izvanrednih slučajih bolezni, brezdolja, ali vsaj bi se moralo število proletarcev razmeroma zmanjšati.

Glavna socialna naloga vseh državnih in zasebnih slojev je torej, da se mladino gospodarsko navaja k šteditvi, jo vodi k gospodarski samovzgoji in v nji utrjuje. Gospodarska samovzgoja je gospodarska samoosvoja. Mladini, osobito delavski mladini je v to svrhu treba gospodarskega, vstrajnega, če treba neizprosne vodstva in nadzorstva.

Tukaj je odprto polje staršem, varuhom, našim društvom za oskrbo mladine, našim sirotinskim sodiščem. Težka je sicer ta naloga, a treba je smotrene vstrajnosti, potrpežljivosti in

¹⁾ Mnogi proletarci so tudi obogateli, postali milijonarji.

neuklonjenosti; uspeh se bo kazal še le s časom, z neznatnim začetkom, vedno rastočim do popolnega zadoščenja. Ne sme nas plašiti sedanji zanemarjeni položaj, malomarnost ter indolentnost nevzgojenih nedoletnikov. Čestokrat najde sodnikovo navodilo pri nedoletnem delavcu gluha ušesa, ali celo naravnost glasen odpor: »Če ne smem vsega porabiti, kakor jaz hočem, pa rajši ne bom delal! Čemu bi na stran deval? Svoj zaslužek lahko zapravim, kakor jaz hočem!« Take odgovore je slišati vsak dan, — znamenja so nedostatne gospodarske vzgoje, gospodarske podivjanosti, katero je tem težje krotiti, čim bolj je zastarana. Pa tudi taka gospodarska zanemarjenost se da popraviti, če v ta namen trajno in enotno delujejo vsi tozadevni činitelji: delodajalci, starši, predstojniki, varuhi in oblastva, osobito ubožni sveti in sodišča. Časih so primerna sredstva, če se nedoletniku določi rok, v katerem naj izkaže, koliko je že prihranil, če njegov prihranek naloži varuh, delodajalec. Sicer pa gredo ravno v sedanjih časih težnje delavcev za čim večjo svobodo. Delavec menja kraj svojega dela, roma za delom križem sveta; tembolj mu je potreba, da je neodvisen, ko se uslužbuje, pridobiva in razpolaga.

Utesnitev svobode in odstranitev §-a 246 o. d. z. bi gotovo naletela na največji odpor, predvsem pri delavskih organizacijah. Navajanje k štedljivosti in nadzorovanje glede prihrankov bi bila pač najhvaležnejša naloga delavskih organizacij. Toda dosedaj se ni doznalo, da bi se delavske organizacije pobrigale za gospodarsko vzgojo in samovzgojo svojih članov, sploh za njih osebno skrb. Torej tudi »de lege ferenda« se ne bode dalo §-u 246 o. d. z. ničesar očitati.

Celo navedeni delavski grajalci morajo hvaliti določbo §-a 221 o. d. z., da je brezimetne sirote vzrejati s pomočjo staršev, sorodnikov ali dobrodelnih ustanov, dokler se nedoletnik ne more preskrbeti sam. Žal, da država zakonovih želja glede ustanovitve sirotinskih zavodov ni izpolnila ali ni mogla v zadostnem obsegu izpolniti. Trditev torej, da so določbe §-ov 187 do 268 o. d. z. ustanovljene samo v prid premožnim, ter da so za največji del prebivalstva brez pomena; da so samo zaščitnice posедуjočih slojev ter da imajo zgolj smoter, kako bi se ohranilo premožnim imovino, — se ne da nikakor resno vzdrževati, nego je povsem neosnovana. Dokler je po zakonu vsakemu državljanu prosto,

da pridobi premoženje v prostem gospodarskem tekmovanju; dokler imamo zakone, ki celo branijo zlorabo izkoriščanja slabjšega delavca, osobito mladine po močnejšem delodajalcu; in dokler se korak za korakom snujejo zakoni v prilog delavstvu; dokler se delavstvo sili k prihrankom s sredstvom zavarovanja: so tozadevna očitanja ponajveč samo smela agitacija.

Resnica pa je in ostane, da bolj, nego obilica zaščitnih zakonov, koristi delavstvu gospodarska samovzgoja.

Določbo §-a 246 o. d. z. je še pojasniti z enega stališča. Že zgoraj se je poudarjalo, da zakoniti zastopnik ne more nedoletnika, ki se je sam uslužbil brez privoljenja, vzeti iz te službe pred dogovorjeno ali zakonito službeno dobo. Nedoletnik je tukaj ustanovil nasproti svojemu zastopniku gotovo dejstvo, in zakon hoče, da se tega dejstva ne moti.

Ta določba ima gotovo tudi vzgojevalen pomen. Če se je nedoletnik enkrat uslužbil, naj tudi v samoizbrani službi gotov čas vztraja, naj se nedoletnik uči vstrajnosti. Nedoletnika jemati iz službe v takem položaju, se pravi, v nekem oziru jemati njegovi volji značajnost in je lahko povod, da nedoletnik tudi v drugih službah ne bo vstrajal. Če so tehtni razlogi, pa zakon zakonitemu zastopstvu dovoli, da sme nedoletnika vzeti vsak čas iz samoizbrane službe. Seveda se sme nedoletniku po gotovi dogovorni ali zakoniti dobi zabraniti nova služba — pravočasno, kakor se mu more zabraniti tudi prva samovoljna uslužbitev pravočasno, namreč predno se dogovori ali dejansko začne. Varstvenik nedoletnika se mora zanj brigati — pravočasno.

Nedoletnik-proletarec lahko svoj prislužek, prihranek — pridobljeni »pekulij« — izroči svojemu varstveniku ali celo v sodno hrambo. Vprašanje je, ali more tudi še pozneje s tem »imetkom« prosto razpolagati ali ne?

V tem oziru so nazori različni. Nekateri trdijo: enkrat pridobljeni pekulij je ostal pekulij in zato ima nedoletnik pravico, da stvarno in časovno neomejeno razpolaga. Ta nazor pa ni pravilen. Že prej glede samolastne uslužbitve smo videli, da zakon v §-u 246 o. d. z. ščiti službeno stanje kakor gotovo dejstvo v prid nedoletniku samo tako dolgo, dokler uslužbitev dogovorno ali zakonito v resnici traja, da pa varstvenik more takšno uslužbitev pravočasno sploh preprečiti, pa tudi njeno podaljšanje.

Kakor pri uslužbitvi, tako tudi pri pekuliju zakon ščiti samo golo dejstvo nedoletnikove razpolage, dokler je pekulij v njegovih rokah. Kakor hitro pa je nedoletnik svoj pekulij izročil v hrambo očetu, varuhu, sodišču, je z izročitvijo gotovo dejstvovanje pekulija prenehalo, in je pekulij postal imetek, ki je varstvenemu činitelju podvržen. Sicer bi varuštvo ne moglo nedoletnika, ki sam nič ne štedi, navajati k šteditvi in proletarca nedoletnika ne k — imetku.

Če nedoletnik izroči kaj varuštvu, je že tako razpolagal s pekulijem in te razpolage ne more več samovoljno ovreči. Čestokrat se godi v vsakdanji praksi, da nedoletnik iz Amerike pošlje svoj zaslužek staršem, da ga naložijo v hranilnem zavodu, potom sodne položbe, ali kupijo zanj zemljišče, pri katerem se vpiše za lastnika sam nedoletnik z zaznambo nedoletnosti. S tako nepremično lastnino torej nedoletnik ne more več uspešno sam razpolagati,¹⁾ to zabranjuje že zaznamba nedoletnosti. Nedoletnik pa tudi ne more več razpolagati s tako nepremičnino sporazumno z varuhom — brez pritrdila nadvarstvenega oblastva, da, § 109 jur. n. zahteva celo odobritev pristojnega zbornega sodišča.

¹⁾ Drugače je odločilo c. kr. nadsodišče v Gradcu dne 21. marca 1908 št. R II 45.8 v naslednjem slučaju: Za nedol. J. C., bivajočega že več let v Ameriki, sta l. 1906 kupila varovančeva mati in sovaruh z dovoljenjem nadvarstvenega oblastva nepremičnino v Gorenji vasi ter jo plačala z denarjem, ki si ga je bil nedoletnik sam prislužil in materi poslal. Pozneje je pa nedoletnik skušal to nepremičnino prodati A. P. Dotične kupne pogodbe pa okr. sodišče v Ribnici P 4/4 zaradi ugovorov varuštva ni odobrilo in temu je pritrdilo tudi okrožno sodišče v Rudolfovem. Nadsodišče v Gradcu je rekurzu nedol. J. C., zastopanega po odvetniku, ugodilo iz razlogov: Predmetna nepremičnina je bila kupljena z denarjem, ki si ga je bil nedoletnik sam s svojo pridnostjo pridobil, s katerim torej lahko prosto razpolaga (§ 246 o. d. z.) in sicer ne glede na določbe §-a 232 o. d. z. o prodaji nepremičnin, kajti te določbe spadajo vsled marg. rubrike b §-a 228 o. d. z. med občne predpise za upravo imovine nedoletnikov, morajo se torej v posebej uravnanih slučajih §-ov 246, 247 o. d. z. umakniti, zlasti ker se tu ne dela razlike, ali sestojta pekulij nedoletnikov iz premične, mari nepremične imovine. Sodnega odobrenja za predmetno kupno pogodbo niti ni treba. — Zoper to odločbo je varuštvo vložilo revizijski rekurz, kateremu je vrhovno sodišče ugodilo, toda iz formalnopравnih razlogov, ker pooblastilo, katero je J. C. izdal svojemu odvetniku, ni bilo legalizovano, vsled česar rekurzno sodišče ni bilo smelo vsprejeti in rešiti rekurza J. C. Ured.

Ni torej res, da zakon s §-om 246 o. d. z. pospešuje proletarstvo proletarca, marveč on ščiti vsako nedoletniško pridobitev imetja. Pekulij in sploh določba §-a 246 o. d. z. je ustanovljena samo v prid nedoletnikov — tudi imajočih proletarcev zoper — recimo s socialističnim izrazom — zoper tiranstvo očeta, varuha. Ta določba ni antisocialna.

Dr. Fr. M.

Važne odločbe upravnega sodišča od l. 1876. do l. 1906.

Izbral in priredil **Štefan Lapajne**, c. kr. okrajni glavar v p.

(Dalje.)

III. Bogočastje. — Konfesija otrok.

10. Nekrščen in še ne sedem let star otrok ne sme ostati izven konfesije, ako so starši izstopili iz verske družbe, ne da bi pristopili drugemu veroizpovedanju ali verski družbi. (O. 26. aprila 1877, št. 422. Z. l. št. 69.)

Ker so starši dne 1. maja 1872 rojenega V. Ž. pripadali katoliški veri, je moral ta otrok na podstavi zakona z dne 25. maja 1868, d. z. št. 49 pripadati isti veroizpovedi. Oče I. Ž. je sicer kesneje dne 7. aprila 1875 izstopil iz katoliške cerkve ter vsled tega trdi, da nastopi posledica v zmislu zgoraj navedenega zakona čl. 2., odst. 2. Temu se je pa ministrstvo za bogočastje in uk uprlo in proti odloku tega ministrstva je naperjena pritožba na upravno sodišče.

Upravno sodišče pravi v svojih razlogih:

Ni istina, da je imenovani svojo veroizpoved premenil; res je sicer, da je iz katoliške cerkve izstopil, a ni si izbral druge konfesije. Člen 6. navedenega zakona navaja natančno, kdaj je smatrati prestop iz ene veroizpovedi v drugo in na kak način je prestop v drugo konfesijo dopuščen. V tem slučaju manjkajo torej predpogoji člena 2 odst. 2. Zaradi tega sledi dne 1. maja 1872 rojeni otrok V. Ž. veroizpovedi takrat katoliških staršev